

Ujevne frie grupper

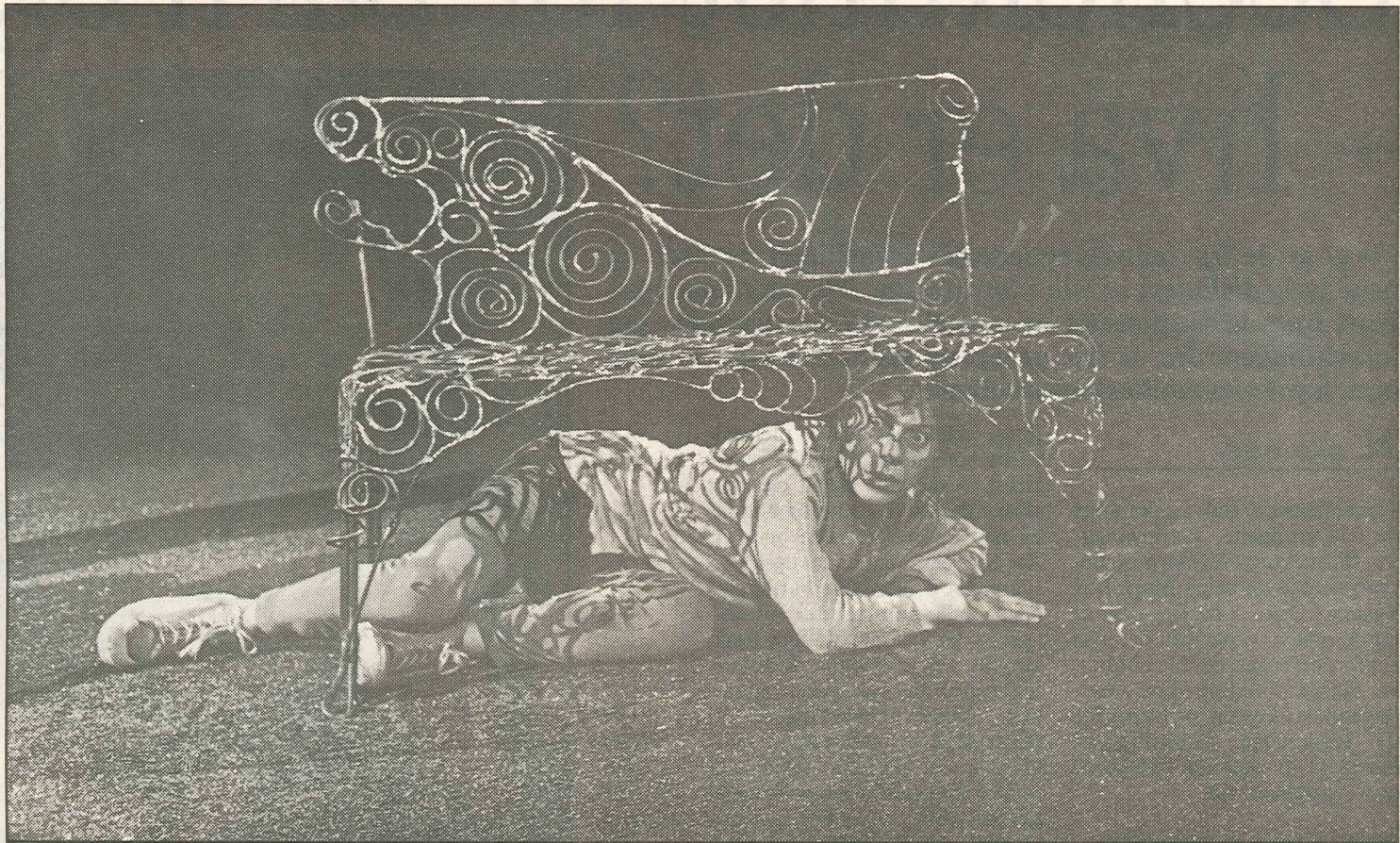
TEATER

De frie gruppene viste sju forestillingene på Black Box under markeringen «Scenekunst for barn og unge». Den ene, Klomadu Teaters sjarmerende «Sampo Lappelill» har jeg omtalt tidligere, men jeg fikk ellers sett fire nye oppsetninger. De viste bredden og originaliteten i tilbudet fra de frie gruppene, men de reiste også spørsmålet om en del frie grupper interesserer seg nok for sitt publikum – eller om de er så henrykte over sin egen kunstneriske utfoldelse at de glemmer tilskueren. Dette prinsipielle spørsmålet blir spesielt viktig når de frie gruppene henvender seg til barn og unge.

En kald og hard verden

Totalteatret: Aldri verden
av Lars Vik

«Aldri verden» av Lars Vik har nettopp vært spilt i Oslo, men det er Totalteatret i Tromsø som var først ute med sin oppsetning. Teksten må være svært åpen, for de to gruppene har skapt to helt forskjellige forestillinger. Fallskjermgruppa i Oslo spilte «Aldri verden» som drømmende og lekende absurd teater, med en lys og livsglad undertone. Menneskelighet og kontakt bygget bro mellom de to jentene og den



DYSTERT: Totalteatret fra Tromsø spilte sin egen og meget dystre versjon av «Aldri Verden» av Lars Vik. August (Stein Bjørn) gjemmer seg under benken når han hører Martin og Elfi come. (Foto: Dag-Are Haugan)

pjuskete og forlatte gutten August.

I Totalteatrets versjon er det ikke lenger to jenter som blir kjent med August, men en gutt og ei jente. Dette gir hele stykket en annen grunnstemning. Totalteatrets Elfi og Martin er et slags kjærestepar, og når August bryter inn i forholdet mellom dem, er det langt alvorligere enn når

Fallskjermgruppas to jenter rivaliserer om å bli venner med den nye gutten. Her er ikke mye lek igjen. Aggresjonen mellom de tre blir markert og tydelig, og det er noe hardt og kantet også ved spillet til Martin (Trond A. Eriksen) og Elfi (Kristin Eriksen).

Totalteatret har kortet ned teksten radikalt, og har også sløffet den vennlige gamle mannen som vandrer distré over scenen og betrakter ungene. Lyssettingen er mørk, vi får inntrykk av at dette foregår sent på natt i en utrygg verden, og stemningen er tett og full av ufred. Og her er heller ingen forsoning. Fallskjermgruppa lot den kunstneriske skapergleden føre de tre ungene sammen og forsonet motsetningene mellom dem. Dessuten var de så unge at de fremdeles levde i uskyldstider. Totalteatret lar det ikke skje noen forsoning mellom Elfi, Martin og August. Når stykket slutter, blir ikke August med Elfi og Martin. Som den einstøingen han er, fortsetter han å gå sin egen vei – han har mistet englevingen, men vil ikke bli menneske.

Denne slutten fratar «Aldri Verden» den menneskelige dimensjonen, og det fine psykologiske samspillet mellom de tre skuespillerne blir borte. Og da blir det lite igjen. Jeg opplever Totalteatrets «Aldri verden» som en teknisk dyktig, men kald oppsetning som egentlig ikke er opptatt av å formidle noe mer til meg enn at verden er kald og at menneskene står alene.

Halsbrekkende imponerende Månefjes av Henning Farner

I nærmere en time står Henning Farner på en liten sokkel. Han har noen enkle rekvisitter, en jakke, en blyant, et sett med leirkrukker, men de er underordnet.

Fra vi aner at det ligger et menneske i fosterstilling bak det gjennomskjulte forhenget på sokkelen, til Henning Farner forlater oss og øyeblikkelig snubler i stoler, stiger og bord – holder skuespilleren oss fanget. Ene og alene. Hva «Månefjes» handler om, hva Henning Farner har ment, hvordan dette skal tolkes på det dypere plan – det vet jeg ikke, og det spiller liten rolle.

Kanskje slutten er et tegn på at Månefjes er ferdig med sin selvnyttende utforskning, og oppdager medmenneskene: Han tryller fram en pose peanøtter og deler med publikum. Men det betyr lite: Skuespilleren, akrobatene og komikeren Henning Farner klarer å holde oss i intens spenning i nærmere en time uten å si ett eneste ord. Bare ved å bruke kroppen. Det er fantastisk.

Uferdig

Inside the Image viser:
«Øglens frise»

Gruppen Inside the Image, danske Gerd Christiansen og franske Gvandaline Sagliocco, har valgt den gamle mytiske fortellingen om Jason og Medea. Visuelt er det blitt en svært vakker forestilling, og uttrykksmidlene er spennende og varierte. Her er både fortellerteater og skyggeteater, danseteater og en slags latterna magica. I første del følger vi Jason fram til han har erobret Det gyldne skinn. Denne delen er kunstnerisk gjennomført med intelligent bruk av humor og ironi, og frodig scenisk oppfinnsomhet. Annen del som gir seg ut for å fortelle det tragiske forholdet mellom Jason og Medea, går kunstnerisk i oppløsning. De to kvinnene tripper formålsløst rundt og ser selvnyttende ut, plutselig får de lysmesteren til å ta av t-skjorta, og med bar og overkropp og «dypt» uttrykk betrak-

te kopien av en antikk statue.

Det er spørsmål om en så uferdig forestilling skal vises for publikum, eller om gruppa burde ventet til hele oppsetningen nådde samme nivå som første del. Igjen – av hensyn til kommunikasjonen med publikum, og spesielt med de yngre årsgruppene, er jeg ikke i tvil om svaret. Publikum har krav på det beste de frie grupper kan prestere.

Intet nytt under sola

Bak-truppen:
Extasens mening

Fem-seks personer stiller seg mot scenens bakteppe. De står rett opp og ned og mumler løsevne setningsbrokker som ikke henvender seg til noen og ikke angår noen, men bare tar opp «voksne» fenomener. Med jevne mellomrom høres et skudd, og en rød stjerne pryder brystet til de skutte skuespillerne. Med ujevne mellomrom går lyset og blir borte. Da jubler de fleste ungene som nå kan få uttrykke seg fritt. Andre blir mørkredde og er på gråten. Lyset kommer på igjen. En av gjengen på scenen kler omhyggelig av seg og viser publikum sin nakne bakkdel, og markerer sin forakt for tilskuerne. Et øyeblikk senere er moroa slutt.

Jeg sitter og blir sintere og sintere når jeg oppdager at Bak-truppen nettopp vil gjøre meg rasende sint! For så kan de nedlatende si: Vi ville gjøre deg sint så du skal få et bevisst forhold til opplevelsen.

Og dermed blir de uangripelige, og kan stå der med sine gamle revolusjonære klisjéer og kjede voksne og barn. De er totalt ute av stand til å gjøre det vi er kommet for å se dem gjøre: Spille teater. I stedet hoverer de med sin egen udyktighet. En trist konklusjon på en spennende markering.

IdaLou Larsen



SELVNYTTENDE: Mye bra i «Øglens frise», men dessverre var ikke forestillingen gjennomarbeidet nok, og i blant var de to aktorene så selvnyttende at opplevelsen ble estetisk tilfredsstillende, men innholdsmessig fattig. (Foto: Marit-Anna Evanger)

FREISTIL 92.

GENERALPROBE FÜR EIN INTERNATIONALES OFF-THEATER-FESTIVAL

Unsere Sorge, das Berliner Publikum würde sich mit fremdsprachigem Theater schwertun, zerstreute sich gleich am ersten Abend. Das "ARVISURA Theater" aus Budapest zeigte in der Kulturbrauerei seine "Ungarische Elektra" und nahm die ZuschauerInnen gleichsam in seine Gemeinschaft auf. Die Bühne nur eine Handbreit hoch, flankiert von exzellenten Musikern, die das Geschehen auf historischen Instrumenten sparsam begleiten. Die Ungarn tanzen, singen, schreien, trommeln mit Stöcken ihre Wut und ihre Freude auf den Boden. Zu gleicher Stunde jagt im Blauen Salon des Tacheles eine Darbietung die andere. KünstlerInnen aus dem französischen Montpellier und ihre Berliner Freunde, insgesamt über vierzig Mitwirkende, laden zur Performance. Rockmusik, Clownerie, Tanz, Malerei und mehr wechseln sich ab. Vier Etagen tiefer folgt das Publikum der Premiere des IKARON THEATER BERLIN, dem "Leben Traum Spiel", einem aus Improvisationen geborenen Stück.

Am Montag gaben die niederländischen KünstlerInnen um die Schauspielerin und Regisseurin KARINA HOLLA die blutige Geschichte der "Medea" in einer grotesken, zuweilen herrlich komischen, mitunter sehr erotischen und dann immer wieder finstere Abgründe öffnenden Fassung. Exzellentes Mime-Theater, das vorführte, wie einer Fabel durch originelle Gesten zum Leben zu verhelfen ist. Zeitgleich im Blauen Salon des Tacheles das "Kleine Petersburger Theater" mit

dem Stück "Pelmeni". Die wurden tatsächlich gekocht und verspeist, wobei es höchst vergnügliche Szenen anzuschauen gab, die auch dem Russisch-Unkundigen immer wieder ein Grinsen entlockten. Im Grunde aber ging es hart zur Sache, wurden in absurden Dialogen die Brutalität des häuslichen Alltags, Bürokratie und staatliche Allmacht gegeißelt. Unter den Zuschauern des ersten Abends war Vladimir Sorokin, der sein Stück in Berlin, wo er zur Zeit als Stipendiat lebt, zum ersten Mal überhaupt auf der Bühne sah.

Theater (fast) ohne Schauspieler war zu Gast im "carrousel Theater an der Parkaue". Unter der Regie von Leszek Madzik ließen StudentInnen der Katholischen Universität Lublin (Polen) in einem riesigen schwarzen Guckkasten mystische Bilder zum Thema "Feuchtigkeit" entstehen. Philosophisches, schwer zu entschlüsselndes Theater ohne Worte.

Schwere Kost auch von "BAK-

TRUPPEN" aus Norwegen in einer Performance ohne Titel. Da versuchen vier Männer, die in rascher Folge durch ein Strichmännchen auf dem Monitor vorexerzierten Posen nachzuahmen, brennen Scheinwerfer die Kontur eines Pärchens in eine Wand aus Fotopapier. Dazwischen Musik aus unzähligen Lautsprechern in allen Ecken oder live gespielt und gesprochene Texte, wie zum Beispiel Fragmente aus "Leonce und Lena", improvisatorisch zu einem Dreiergespräch gefügt.

Zum Abschluß des Festivals "Prospero's Book" von der Akademie für Theater und Film aus Bukarest, virtuos gespielt von erstaunlich vielseitigen StudentInnen. Die den weiten Weg ins "TO Musiktheater" nicht gescheut hatten, bedankten sich mit Bravo-Rufen.

Das breite Spektrum der Spielweisen aus acht Ländern bot DarstellerInnen und Publikum viel Stoff zu geistiger Auseinandersetzung und Inspiration. Durch stärkere räumliche Konzentration und mehr Freiräume für Gespräche wird THEATERLOGE e.V. im nächsten Jahr noch bessere Bedingungen dafür schaffen.

Diesmal war (hotel-time is money) wenig Zeit für Begegnungen. Dreimal traf man sich zum Frühstück im "FreiStil-Club" und schwatzte über Berliner Schrippen hinweg miteinander, oft in der Gastgebersprache. Ebenso auf deutsch wurde uns VeranstalterInnen gesagt: Ein ganz wichtiger Start. Macht unbedingt weiter...

Norbert Schnöde
(THEATERLOGE e.V.)
Foto: Detlef Kraus

FreiStil wurde unterstützt durch die Stiftung Kulturfonds.

